

Književna revija

Časopis za književnost i kulturu
God. 63., br. 4, 2023.

Tema:

Rubnost

Književna revija – časopis za književnost i kulturu, god. 63., br. 4, 2023.

Osnivač i izdavač:	Ogranak Matice hrvatske Osijek
Za izdavača:	Ivan Trojan
Glavna i odgovorna urednica:	Tatjana Ileš
Grafička priprema i dizajn naslovnice:	Marin Balaić
Lektura i korektura:	Tena Babić Sesar
Adresa uredništva:	Ogranak Matice hrvatske Osijek, p.p. 179, 31000 Osijek Tel/fax: 031/283-499 E-adresa: maticahrvatskaosijek@gmail.com Mrežna stranica: www.maticahrvatskaosijek.hr
Tisak:	Krešendo, Osijek

U prilogima donosimo osobna gledišta autora koja se ne moraju uvijek slagati s gledištima Uredništva.

Riječ urednice

Poštovani čitatelji časopisa za književnost i kulturu *Književna revija*, pred vama je četvrti broj 63. godišta s temom *rubnost*. Pojam je to koji se često koristi u onim prilikama kada se želi odrediti stanje ili iskustvo što izmiče jasnom i homogenom definiranju ili ono koje se nalazi između različitih kategorija, dakle na marginama, periferiji, liminalno ili pokrajnje. Podrazumijeva postojanje granice, a može se odnositi na granice između visoke i niske kulture, norme i devijacije ili one između različitih kulturnih identiteta. Promišljanje o granicama i rubnim područjima u kontekstu kulturne teorije često dovodi do propitivanja ustaljenih normi i kategorija. To područje istraživanja naglašava dinamiku između onoga što smatramo „normalnim“ ili „prihvatljivim“ i onoga što se smatra izuzetkom, stranim ili „drugim“. Rubna područja također potiču promišljanje o identitetima i njihovim fluidnim aspektima. Kulturni identiteti nisu i ne mogu biti čvrsto definirani, različite se identifikacije mogu preklapati ili mijenjati tijekom vremena. Stvaranje prostora za razmatranje rubnih područja omogućuje nam da bolje razumijemo kompleksnost kulturnih fenomena i izaziva predrasude ili stereotipe.

Mnogi su teoretičari unutar književne i kulturne teorije promišljali o rubovima i liminalnim pozicijama s različitih gledišta. Michel Foucault pitanje je ruba primjerice provukao kroz cijeli opus, a posebno u monografijama „Nadzor i kazna“ i „Arheologija znanja“ nudeći uvid u koncepte moći, otpora, norme i rubne situacije. Postokolonijalni teoretičari Hommi K. Bhabha u „Smještanju kulture“ obrađuje pitanja kulturne identifikacije, hibridnosti i rubnih prostora, a u sada već klasičnom „Orientalizmu“ Edward Said razmatra načine na koji Zapad percipira Istok, otvarajući pitanja o granicama i stereotipima. Rodni identiteti i tijelo kao rubna kategorija stalna su preokupacija Judith Butler, posebno u knjizi „Tijela koja su važna“, dok Gilles Deleuze i Félix Guattari u „Tisuću platoa“, pa i drugdje, istražuje koncept rizoma koji možemo povezati s idejom ruba i fluidnosti.

U ovom tematu o rubnosti progovaramo s aspekta žanra i s aspekta tvorbe identiteta. Ivana Žužul i Ljiljana Milinković tematiziraju mjuzikl kao tekst i propituju načine oblikovanja mjuzikla u obzoru transmedijske naratologije. Ivana Kirin promišlja o konceptu stranaca, ponajprije s osloncem na teorije Zygmunda Baumana i Hommi Bhabhe. Medijske reprezentacije konstrukcije identiteta oprimjerene su kroz analizu filma „Joker“ u radu Josipa Aladrovića i Kristine Peternai Andrić („Nevidljivi invaliditet i prijevori oko lika *Jokera*“), dok se u radu Valentine Blažinkov i Kristine Peternai Andrić tematiziraju književni subjekti koji su rubne pozicije u društvu zauzeli onoga trenutka kada ih je snašla bolest („Prikazi bolesti u nekim hrvatskim romanima“).

Vjerujemo da istraživanje rubnih područja u kulturnoj i književnoj teoriji i praksi može doprinijeti potpunijem shvaćanju kulturnih dinamika i društva u cjelini i da otvara prostor za otvorenijim razmišljanjem, prepoznavanjem i usvajanjem novih perspektiva.

Broj zaključujemo esejem Igora Gajina i prilogom Gorana Rema i Paule Mautner, sedam razgovora uz *Punkt* održan 2022. godine.